GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA:
BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḐI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLIX.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 8. Sâmbătă, 11 (23) Ianuariu. 1886.

Nou abonamentŭ
la
„Gazeta Transilvaniei“.

Cu 1 Ianuariu 1886 st. v., s'a început **unŭ nou abonamentŭ**, la care invitămŭ pe toţĭ onoraţii amici şi sprijinitorĭ ai foiei nóstre.

Preţulŭ Abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:

pe trei lunĭ **3 fl.**
„ şése „ 6 „
„ unŭ anŭ 12 „

Pentru România şi străinătate:

pe trei lunĭ **10 francĭ**
„ şése „ **20** „
„ unŭ anŭ **40** „

Rugămŭ pe domnii abonenţĭ, ca sĕ bine-voiască a-şi reînoi de cu vreme abonamentulŭ, ca sĕ nu se întrerupă espediţiunea ḑiarului.

Domnii ce se vorŭ abona din nou sĕ binevoéscă a scrie adresa lămuritŭ şi a arĕta şi posta ultimă.

Abonarea se póte face mai uşorŭ şi mai repede prin **mandate postale**.

Abonaţilorŭ de pân'acum li se recomandă a însemna pe cuponŭ numĕrulŭ fâşiei sub care au primitŭ ḑiarulŭ.

Administraţiunea.

Incapacitate orĭ rea credinţă?

IV.

Braşovŭ, 10 Ianuariu 1886.

Amŭ ḑisŭ erĭ, că vomŭ lămurì publiculŭ şi asupra „pudórei şi reputaţiunei literare“ a directorului „Tribunei“ Ioan Slavicĭ, care în articululŭ subsemnatŭ de elŭ însuşĭ şi intitulatŭ „o lămurire“ (Tribuna nr. 297 din 1885) ne declară pe noi, cei dela „Gazeta Transilvaniei,“ de nisce ómenĭ „i n s o l e n ţ ĭ“ conduşĭ de „c e l e m a i o r d i n a r e i n t e r e s e,“ fiind-că amŭ cerutŭ „Tribunei“ unele desluşirĭ cu privire la atitudinea ei în faţa adversarilorŭ némului românescŭ.

Ce înţelege d-lŭ Ioan Slavicĭ sub cuvintele „sentimentŭ de pudóre literară“, mărturisimŭ, e fórte anevoie a gâci. Noi scimŭ până acum că esistă numai unŭ felŭ de pudóre, numai unŭ felŭ de ruşine cinstită de a nu vorbi, scrie séu face cevaşĭ în contra bunei cuviinţe şi a onórei şi că unŭ omŭ cinstitŭ trebue se sĕmţă aceeaşĭ pudóre în tóte posiţiunile vieţei sale şi pe tóte terĕmurile activităţii sale private şi publice. D-lŭ Ioan Slavicĭ ne vorbesce însĕ d'unŭ specialŭ „sentimentŭ de pudóre l i t e r a r ă“. De aceea, combinândŭ declararea de mai susŭ a d-sale cu incidentulŭ ce a provocat'o, dămŭ cu socotéla, că d-lŭ Ioan Slavicĭ a vrutŭ sĕ ḑică, că s'a „determinatŭ“ a nu atinge sĕmţulŭ de pudóre alŭ cititorilorŭ sĕi stândŭ de vorbă cu „insolenta“ şi „ordinara“ „Gazetă“. Trebue sĕ admitemŭ acésta cu atâtŭ mai vértosŭ, cu câtŭ d. Ioan Slavicĭ, în ceea ce privesce persóna d-sale, şi-a păpatŭ „pudórea literară“, décă a avut'o vr'odată, de multŭ, încă din anulŭ 1881, când a scrisŭ, pentru plată şi la comanda unorŭ strĕinĭ, faimósa carte: *Die Rumänen in Ungarn, Siebenbürgen und der Bukowina*“. (Wien und Teschen 1881.)

Nicĭodată n'amŭ susţinutŭ ceva despre vr'o persónă, fiă-ne acésta chiar şi duşmană, fără sĕ documentămŭ aserţiunile nóstre. In casulŭ de faţă însĕ, vrĕndŭ a critica noi înşine scrierea numită a d-lui Ioan Slavicĭ, amŭ risca, ca d-sa din nou sĕ ne declare de „insolenţĭ“ şi se susţină, că n'amŭ avé destulă autoritate literară, ca sĕ ne putemŭ da o judecată obiectivă în acéstă privinţă. —

Décă noi nu suntemŭ competenţĭ a critica pe „marele literatŭ“ Ioan Slavicĭ, atuncĭ de sigurŭ este competentŭ şi este autoritate literară destulŭ de mare înaintea d-sale colaboratorulŭ sĕu la opulŭ etnograficŭ şi istoricŭ „Die Völker Oesterreich-Ungarns,“ cunoscutulŭ istoricŭ maghiarŭ d. *Paul Hunfalvy*. Sĕ vedemŭ dér cum ilustréză acestŭ „savantŭ“ ungurŭ „pudórea literară“ a d-lui Ioan Slavicĭ.

Intr'unŭ tractatŭ istoricŭ întitulatŭ: „Cum scriu Românii istoriă“ şi publicatŭ în „Revista ungurésca“, fascicululŭ din Martie 1885, d. Paul Hunfalvy se încércă a dovedi, că toţĭ istoricii românĭ sunt nisce mincinoşĭ şi ómenĭ făr' de caracterŭ. Si la ce autoritate credeţĭ, se provócă istoriculŭ maghiarŭ spre a întări aserţiunile sale infamante?

La autoritatea „marelui literatŭ“ Ioan Slavicĭ.

Eată ce scrie Hunfalvy, alias Hundsdorfer, în unulŭ din pasagele, în care vrea sĕ combată veracitatea istoriei lui Petru Maiorŭ:

»Sinceritatea şi iubirea de adevĕrŭ nu zace în ca-»racterulŭ Românului, limba lui nicĭ că are vr'unŭ cu-»vêntŭ, prin care sĕ le esprime, *aşa ne învaţă* unulŭ din „conducĕtorii Românilorŭ, *d. Ioan Slavicĭ in Sibiiu* »Pentru aceea clevetirea şi defăimarea Maghiarilorŭ nu »este decâtŭ unŭ adevĕrŭ valachŭ.«

Hunfalvy îşi susţine acésta aserţiune prin următórea notă:

„*Slavicĭ* scrie espresŭ următorele: (Die Rumänen, ‚Verlag von Karl Prohaska, 1881) „Sinceritatea după »conceptulŭ românŭ nu este o virtute, şi nicĭ că esistă ‚în limba română vr'unŭ cuvêntŭ pentru ea.« Intr'o ‚notă esplică Slavicĭ lucrulŭ şi mai cu de-amĕruntulŭ ‚ḑicĕndŭ: »Peste totŭ sinceritatea nu e privită la Ro-»mânĭ ca o datoriă, şi celŭ ce spune adevĕrulŭ causân-»du-şĭ prin acésta o pagubă, e luatŭ în rîsŭ. Pentru »cei mai apropiaţĭ vecinĭ ai Românilorŭ însĕ, pentru »Maghiarĭ, sinceritatea este o datoriă, şi Maghiarulŭ din ‚causa sincerităţii sale e luatŭ în rîsŭ de Românĭ.« (Pagina 145 din cartea d-lui Ioan Slavicĭ.)

„Sentimentulŭ de pudóre literară“ l'a condusŭ pe d. Ioan Slavicĭ când a aruncatŭ o asemenea batjocură în faţa poporului românŭ, pentru ca sĕ pótă trece înaintea lui Hundsdorfer ca singurulŭ istoricŭ românŭ care a scrisŭ „adevĕrulŭ“? —

Orĭ dóră crede d. Ioan Slavicĭ, că décă scrie pentru banĭ şi pentru strĕinĭ nu trebue sĕ aibă sĕmţŭ de pudóre literară şi sĕ spună adevĕrulŭ „căcĭ ar da de pagubă?“ Dér atuncĭ cum vine, că scriindŭ românesce în „Tribuna“ pentru Românĭ, continuă a cleveti şi a batjocuri némulŭ românescŭ? Cum vine că d-sa chiar şi între „esistenţele catilinare“ găsesce o deosebire în detrimentulŭ Românilorŭ, declarândŭ că numai cele române suntŭ primejdióse, pe când cele maghiare suntŭ „inofensive?“ („Tribuna“ nr. 104 din 1884)

Martore suntŭ colecţiunile ḑiarului nostru, că noi numai în casurĭ estreme şi cu multă părere de rĕu luămu notiţă despre pĕcatele altora, mai alesŭ décă aceştia suntŭ din mijloculŭ nostru, nu ca d-lŭ Ioan Slavicĭ, care ne spune, că „totdéuna cu satisfacţiune ia notiţă despre greşelele făcute de aceia, pe carĭ îi combate.“ („Tribuna“ nr. 200 din 1885.)

Cumcă afirmarea nóstră este întemeiată pe adevĕrŭ, documenteză şi faptulŭ, că unŭ anŭ şi nouă lunĭ nu ne-amŭ gânditŭ a esploata în contra d-lui Ioan Slavicĭ batjocurile, ce le aruncă elŭ, în cartea memorată, în faţa poporului românŭ.

„Românulŭ e îngăduitorŭ şi sunt multe pĕcate, altfelŭ grele, pe carĭ în curêndŭ le trece cu vederea“ scrie d. Ioan Slavicĭ („Tribuna“ nr. 241 din 1885). Noi departe d'a fi trecut cu vederea, dér amŭ voitŭ sĕ uitămŭ pentru momentŭ, „cu adêncă mâhnire, şi cu spiritŭ îngăduitorŭ“, insolenta scriere a d-lui Ioan Slavicĭ din 1881, în credinţă şi'n speranţă, că d-sa se va îndrepta, şi din respectŭ către fundatorii „Tribunei,“ carĭ erau în credinţă, că au înfiinţatŭ unŭ ḑiarŭ cu programŭ naţionalŭ.

Insĕ d-lŭ Ioan Slavicĭ, necum sĕ se îndrepte, mai are curagiulŭ de a ne insinua şi noue celorŭ dela „Gazeta Transilvaniei“, că amŭ fi conduşĭ de „interese ordinare,“ are cutezanţa de a susţiné, chiar într'unŭ momentŭ, când prin incapacitatea orĭ reaua credinţă a d-sale a datŭ adversarilorŭ noştri din nou ocasiune spre a defăima causa Românilorŭ ardelenĭ, are cutezanţa, ḑicemŭ, de a susţiné, că „e chiămatŭ şi a spune adevĕrulŭ asupra celorŭ ce se petrecŭ şi a esprima s e n t i m e n t u l ŭ p u b l i c ŭ a l ŭ R o m â n i l o r ŭ.“ („Tribuna“ nr. 207 din 1885.)

Intr'unŭ articulŭ finalŭ vomŭ arĕta ce şi pe cine represintă în adevĕrŭ d. Ioan Slavicĭ.

Rusia şi România.

Ḑiarulŭ vestitului panslavistŭ A k s a k o f f, „Russ“ din Moscva, sĕ ocupă de relaţiile dintre Rusia şi România. Ḑiarulŭ „Russ“ arată mai întâiu, că suntŭ elemente în România, care ar dori o apropiere între acéstă ţéră şi imperiulŭ rusescŭ, apoi continuă:

»E greu de înţelesŭ, urméză ḑiarulŭ în cestiune, de ce Rusia din partea ei nesocoteşte pe România, cea mai apropiată a ei vecină ortodoxă, unde are ea singură interese multŭ mai marĭ ca Franţa, Austria şi Germania întrunite... Ca Grecia, ca Serbia, ca Bulgaria, România a fostŭ scăpată de Ruşĭ, cu preţulŭ celorŭ mai marĭ sacrificii.«

„Dér, se va ḑice, aceste popóre s'au arĕtatŭ şi se arétă ingrate cu Rusia. La acésta sĕ póte rĕspunde, că ele nu suntŭ singure vinovate, chiar şi Rusia e vinovată. La dênsa mâna stângă în totd'auna a desfăcutŭ ceea ce a făcutŭ mâna dréptă; diplomaţia pierdea totŭ ce câştiga arma ei. In genere după fiecare resbelŭ de independenţă, Rusia încetă d'a mai protege popórele liberate de dênsa, lăsându-le sĕ fie exploatate de inamicii lorŭ.“

‚In România, propaganda catolică lucréză cu scopŭ d'a face catolicĭ din Românii ortodoxĭ, nicĭ o putere occidentală, fie catolică orĭ protestantă, nu póte vedé cu ochĭ rĕi acéstă lucrare de propagandă, menită a atrage pe România spre inamicii Rusiei şi a face dintr'însa o *antegardă*, în contra ei.»

»In acéstă stare de lucrurĭ Rusia, ne avêndŭ în Europa alţĭ adevĕraţĭ amicĭ, decâtŭ popórele de aceeaşĭ religie orĭ de aceeaşĭ rassă, ea trebuia sĕ se siléscă, după ce le-a eliberatŭ, d'a le ajuta în tóte şi d'a sprijini cu tóte puterile sale pe aliaţii ei naturalĭ. Astfelŭ în cestiunea Dunări, Rusia în propriulŭ ei interesŭ trebuia sĕ se pue în partea Românilorŭ, din nenorocire ea a făcutŭ cu totulŭ contrariulŭ.«

„O altă greşélă a mai făcutŭ Rusia, în cestiunea Dobrogei, acéstă punte ruso-slavă. *Rusia trebuia sĕ se mulţumésca cu o bucată din Basarabia* de pe malulŭ Dunării, de pildă peticulŭ de la Ismailŭ la marea Négră, şi trebuia sĕ înapoieze restulŭ României. E greu acum d'a direge aceste greşelĭ, cu tóte că acésta nu e imposibilŭ pe viitorŭ.“

Desbaterile asupra bugetului Ungariei.

După Otto Herman vorbì

Bela *Grünwald*: Onorată cameră! Importanţa declaraţiunilorŭ d lui ministru preşedinte în cestiunea naţionalităţilorŭ zace tocmai într'aceea, că la elŭ nu suntŭ nouĕ. Ministru-preşedinte pare că cu simţŭ de valórea sa privesce inapoi la resultatele politicei sale de până acum, tocmai ca şi când ar fi realisatŭ, asemenea unui Bismarck, aspiraţiunĭ naţionale de sute de anĭ. Despre acésta voiu vorbi cu tótă obiectivitatea. D. ministru-preşedinte şi de astă dată ca şi în anulŭ trecutŭ a înţelesŭ greşitŭ insemnătatea şi natura reuniunilorŭ de cultură. Este o apariţiune cu totulŭ nouĕ acéstă activitate a societăţii Ungariei neoficiale pentru aspiraţiunĭ naţionale. Societatea tocmai simte instinctivŭ slăbiciunea statului şi a guvernului sĕu, ea vede confusă lungulŭ şirŭ

de perderĭ ale politicei nóstre de 18 anĭ, în care ne asemênămŭ cu acei locuitorĭ insularĭ, carĭ ridică palate strălucite, fără sĕ se gândéscă, că insula lorŭ trebue sĕ fiă înghiţită de mare, bucată de bucată, fiindŭ că nu au îngrijitŭ de nicĭ unŭ stăvilarŭ.

Stările din Fiume şi Croaţia, sĕu Ardealŭ documentéză slăbiciunea nóstră şi arată, cum întregĭ provincii suntŭ gata sĕ ne scape din mânĭ, cum nisce stîrpiturĭ de inimicĭ, mulţămită slăbiciunei şi lipsei nóstre de planŭ, ne iau încetulŭ cu încetulŭ comune, biserică, scólă şi ne smulgŭ massa poporului. Eu, care de 13 anĭ mĕ silescŭ a îndrepta atenţiunea naţiunei asupra acestorŭ fapte, am trista satisfacţiune acum, că în societatea unguréscă e generală consciinţa, că naţiunea se află în periculŭ. (Aşa este! în stânga.) Cu tóte astea, aceste reuniunĭ de cultură obţinŭ numai micĭ resultate. Ca sĕ abată unŭ periculŭ naţionalŭ, numai statulŭ este chematŭ, care póte fi sprijinitŭ dar nu înlocuitŭ. Aceste reuniunĭ suntŭ importante, dar numai ca strigăte simptomatice în nevoiă; fiecare astfelŭ de reuniune însemnéză promovarea unei tendinţe politice diferite de cea de până acum, promovarea politicei naţionale. (Aprobărĭ în stânga.) Acésta are de scopŭ susţinerea şi întărirea statului ungarŭ, amalgamarea poporului Ungariei într'unŭ totŭ unitarŭ politicŭ şi asigurarea esistenţei naţionale independente şi a domnirei rasei maghiare. (Aprobărĭ în stânga.) Pentru că amŭ abḑisŭ la politica independentă esternă şi economică, pactulŭ publicŭ ne-a făcutŭ posibilŭ prin posiţiunea de mare putere a monarchiei, ca sĕ regulămŭ cu atâtŭ mai mare energiă afacerile nóstre interne, sĕ întărimŭ înăîntru statulŭ ungarŭ. In pactulŭ publicŭ a fostŭ pusă marea aspiraţiune, d'a face din statŭ o fortăréţă puternică pentru timpulŭ marei sguduirĭ europene şi d'a câştiga pentru acésta puterea, singura basă sigură, a independenţei.

Dualismulŭ se basa pe presupunerea, că noi suntemŭ în stare a organisa şi domina acéstă ţéră, şi noi cu germanismulŭ din Austria eramŭ cele douĕ colóne, care ţineamŭ noulŭ edificiu alŭ statului. Amalgamarea naţionalităţilorŭ nóstre într'o unitate politică şi culturală era aşa dară pentru noi o cestiune de viaţă, de care atêrna posiţiunea nóstră în monarchiă. Bărbaţii noştrĭ de statŭ n'au cunoscŭ fiinţa cestiunii naţionalităţilorŭ nóstre. In anulŭ 1867 erau cu Germanii, carĭ afară de puţine escepţiunĭ totdéuna au fostŭ fii credincioşĭ ai ţĕrii, 9 milióne pe care le lega cea mai strînsă comunitate de interese. Chiar şi masele cele marĭ ale Sêrbilorŭ, Slovacilorŭ, Rutenilorŭ şi Românilorŭ erau încă ne atinse de agitaţiunea naţională şi aduseră la desperare prin pasivitatea lorŭ pe rĕsvrĕtitorĭ, căcĭ stratele conservatóre ale poporului se obicĭnuiseră prin tradiţiunĭ de seculĭ cu idcea patriei ungurescĭ. Slavii şi Românii abia posedau o clasă inteligentă, numai sêrmanii preoţĭ şi învĕţătorĭ, şi căţĭva advocaţĭ predicau nouĕle învĕţăturĭ şi fiindŭ fără autoritate la poporŭ, puţinŭ putéu strica. Slovacii şi Rutenii erau spiritualŭ şi materialŭ îndĕrĕtulŭ nostru, şi între acestia erau numeroşĭ patrioţĭ, carĭ luptau contra rĕsvrătitorilorŭ. Ar fi fostŭ prin urmare unŭ mare resultatŭ, dacă amŭ fi isbutitŭ sĕ păstrămŭ nevătămată acéstă comóră politică moştenită din trecutŭ. Ar fi trebuitŭ sĕ organisămŭ astfelŭ acestŭ statŭ, ca sĕ satisfacă intereselorŭ reale ale poporului şi sĕ nu le vateme nicĭ unŭ interesŭ realŭ. Aceste paturĭ nu se aţîţă de nicĭ unŭ felŭ de idei, ci de vătĕmările intereselorŭ lorŭ în adevĕrŭ reale. (Aşa este! în stânga)

Nu e de ajunsŭ, sĕ nu se apese naţionalităţile şi sé li se lase libera întrebuinţare a limbei lorŭ în comună, biserică şi scólă. Trebuia sĕ se lase a simţi poporulŭ efectele binefăcĕtóre ale statului ungurescŭ, sĕ se desfiinţeze arbitriulŭ şi vexaţiunea în dărĭ, sĕ se introducă ordinea şi dreptatea, sĕ se organiseze o justiţiă părintéscă, care sĕ merite respectŭ şi încredere, pe têrêmulŭ instrucţiunei elementare; sĕ nu se pună pondulŭ pe instrucţiunea limbei ungurescĭ, ci pe instrucţiunea simţĕmintelorŭ patriotice, şi scóla sĕ nu se lase agitaţiunei naţionale, cu unŭ cuvêntŭ, sĕ se organiseze unŭ statŭ tare şi liberŭ, care merită respectŭ şi simpatiă, unŭ statŭ ai cărui supuşĭ se simtŭ bine. După o guvernare ungurésca de 18 anĭ însĕ se arată din anŭ în anŭ despicăturĭ totŭ mai neliniştitóre în edificiulŭ statului. Inimicii noştri internĭ suntŭ mai bine organisaţĭ, mai tarĭ, mai cutezătorĭ şi agitaţiunea cuprinde deja şi masele poporului. Décă recunóscerea legală a naţionalităţilorŭ a fostŭ o greşélă, atuncĭ a fostŭ cea mai mare greşélă a crede, că acum nu mai trebue sĕ ne ocupămŭ cu acéstă cestiune.

Urmările s'au ivitŭ, amŭ devenitŭ slabĭ şi fără putere, urmândŭ o politică, care privesce în statŭ unŭ factorŭ inimicŭ. N'amŭ folositŭ timpulŭ şi până aḑĭ n'amŭ pututŭ organisa justiţia astfelŭ, ca sĕ corĕspundă pretenţiunilorŭ unui statŭ ordinatŭ. Aḑĭ avemŭ înaintea nóstră o organisare judecătorésca demoralisată şi este o adevĕrată nenorocire, că în astfelŭ de ţinuturĭ, p'ai cărorŭ locuitorĭ amŭ avé sĕ-i câştigămŭ statului ungarŭ, cu puţine escepţiunĭ s'au întrebuinţatŭ cele mai corupte elemente ale statului judecătorescŭ. Şi mai rĕu stămŭ cu administraţiunea. Pe acestŭ terêmŭ vedemŭ arbitriulŭ autorităţilorŭ, totŭ felulŭ de abusurĭ, defraudărĭ, rea tractare, forţă brutală şi vĕtămarea intereselorŭ poporului într'o mare parte a ţĕrii. Acéstă administraţiune i-a făcutŭ naţiunei mai mulţĭ duşmanĭ, decâtŭ agitatorii naţionalĭ luaţĭ la unŭ locŭ. (Aşa este! în stânga.) Scóla este în ţinuturĭ întregĭ ale ţĕrii în mânile inimicilorŭ pe faţă, carĭ folosescŭ acestŭ puternicŭ mijlocŭ moralŭ pentru subminarea statului ungurescŭ. (Adevĕratŭ e! în stânga.) Aşa dară chiar noi împingemŭ poporulŭ în braţele rĕsvrătitorilorŭ, chiar noi amŭ crescutŭ mare pe duşmanŭ şi amŭ usuratŭ lăţirea lui.

Cu acéstă politică este cu neputinţă a susţiné o naţiune, unŭ statŭ. Politica nóstră de până acum nu servesce intereselorŭ naţionale; la noi s'a încetăţenitŭ celŭ mai urgisitŭ regimŭ, regimulŭ personalŭ. Şi care va fi urmarea acestei slăbirĭ continue a statului ungurescŭ? In Austria s'a dérîmatŭ o colónă a dualismului şi direcţiunea federalistă ajunge la domnire, ducêndŭ în multe locurĭ la apĕsarea elementului germanŭ. Dacă nu isbutimŭ în Ungaria sĕ creămŭ unŭ statŭ unitarŭ, atuncĭ ne stă înainte aceeaşĭ sórte ca Germanilorŭ în Austria. Dacă vremŭ sĕ scimŭ câtŭ de departe amŭ venitŭ deja în direcţiunea federalistă, sĕ ne uitămŭ numai la Croaţia, la Fiume şi la Ardealŭ. Bismarck se ocupă de mica Alsaţiă mai multŭ decâtŭ bărbaţii noştri de statŭ cu acestŭ întregŭ statŭ mare, şi cu tóte astea Germania ar suferi mai uşorŭ perderea Alsaţiei, decâtŭ noi p'a Croaţiei şi Ardealului.

Cuprinsulŭ politicei nóstre naţionale se preciséză în douĕ cuvinte: Ungaria numai aşa póte fi unŭ statŭ ungurescŭ naţionalŭ, decă devine unŭ statŭ europénŭ. (Aprobărĭ în stânga.) Unŭ Cavour, unŭ Bismarck au fostŭ bărbaţĭ de statŭ marĭ şi practicĭ, căcĭ au făcutŭ politică naţională cu succesŭ strălucitŭ. Trebue s'o rupemŭ cu cerculŭ de idei alŭ Ungariei vechĭ, creândŭ o Ungariă nouĕ în spiritulŭ marei transformărĭ din 1848. O justiţiă dréptă o tractare părintéscă a poporului, o administraţiune dréptă şi adevĕrată, o instrucţiune publică, care sĕ stea în acordŭ cu interesele statului: acestea suntŭ mijlócele, care ar fi făcutŭ pe guvernŭ tare şi respectatŭ. Ministrulŭ preşedinte a făcutŭ din nou alusiune de sigurŭ la acelŭ mijlocŭ de putere, ce-lŭ cere elŭ în proiectulŭ de lege asupra municipielorŭ, Desorganisarea justiţiei, corupţiunea administraţiunei, încetăţenirea arbitriului: acestea suntŭ armele, cu care vrea se salveze acéstă ţéră? Oposiţiunea nu-i va oferi acéstă armă. (Vii aprobărĭ în stânga.)

Cine nu face din Ungaria unŭ statŭ europénŭ; cine nu organiséză, în modŭ corĕspundĕtorŭ ţĕrii, justiţia, administraţiunea, instrucţiunea publică, ci lasă totulŭ aşa cum este; celŭ ce lasă, ca instrucţiunea sĕ devină unŭ mijlocŭ alŭ agitaţiunii duşmane statului...... (Trefort dă din capŭ negândŭ.) Mĕ provocŭ tocmai la d. ministru alŭ instrucţiunii, care a descoperitŭ semnele disoluţiunii statului. (Trefort: Da, asta am ḑis'o.) Şi mĕ mirŭ, că d. ministru sĕ indignéză de aceste lucrurĭ în genere cunoscute. Repetŭ aşa dară, cine tóte astea le lasă aşa, acela nu va duce la victoriă idea de statŭ maghiarŭ. Causa de ce ministrulŭ preşedinte se spariă de resolvarea acestorŭ probleme este că dênsulŭ póte e de convingerea, că crearea instituţiunilorŭ necesare stă în contraḑicere cu interesele puterii. (Ilaritate în stânga.) Napoleon I, care ţinea multŭ la putere, a organisatŭ Francia astfelŭ, încâtŭ nimicŭ n'a fostŭ în stare sĕ nimicéscă acéstă organisare. Prusia a fostŭ unŭ statŭ guvernatŭ absolutisticŭ şi cu tóte astea vedemŭ acolo o justiţiă şi administraţiune de modelŭ, o instrucţiune fórte desvoltată. Acéstă politică a făcutŭ dintr'unŭ statŭ micŭ unŭ imperiu lumescŭ.

Ministru-preşedinte se depărtéză totŭ mai multŭ de idea şi de instituţiunile unui statŭ europénŭ şi pórtă unŭ rĕsboiu cumplitŭ în contra tuturorŭ garanţielorŭ libertăţii publice. A sositŭ timpulŭ, ca, vĕḑêndŭ nesuccesulŭ politicei sale, sĕ se scuture de greşelĭ. Acesta ar fi celŭ mai mare serviciu ce şi l'ar putĕ face şieşĭ şi naţiunei sale (Vii aplause în stânga şi in stânga estremă).

SCIRILE ḐILEI.

Prinţulŭ de corónă *Rudolfŭ* a fostŭ alesŭ *membru onorarŭ alŭ Academiei din Petersburgŭ*, pentru cunoscinţele sale literare şi geografice.

—x—

Incă cu unŭ opŭ s'a măritŭ *literatura maghiară,* în care *Urmössy Lajos* tractéză cu o predilecţiune deosebită cestiunea naţionalităţilorŭ, şi anume a »Valachilorŭ“ şi Sasilorŭ din Ardélŭ. Autorulŭ recomandă consolidarea Ungariei şi pledéză cu multŭ focŭ pentru a doua ocupare a patriei şi recucerirea confraţilorŭ valachisaţĭ (?), în timpŭ ce în inimele Nemaghiarilorŭ are de scopŭ a vĕrsa iubirea de patriă, pentru ca cu modulŭ acesta sĕ se pótă smulge din braţele „agitatorilorŭ.“ — Curiosŭ lucru! In Ardélŭ numai Ungurĭ valahisaţĭ găsescĭ şi numai Ungurii îşĭ iubescŭ patria. Timpulŭ reclamelorŭ şi patentelorŭ patriotice!

—x—

„Ellenzék“ s'a supĕratŭ focŭ, că în *Sibiiu* a apărutŭ „Foişóra“. Nemiloşii redactorĭ însĕ ai „Foişórei“, în nĕcazulŭ minunăţiei sale din Cluşiu, o vorŭ scóte şi mai departe.

—x—

Mai mulţĭ locuitorĭ din *Hermanŭ* ni s'au plânsŭ, că fiindŭ vacantă parochia d'acolo, pentru a cĕreia ocupare va fi Dumineca alegere, învĕţătorulŭ d'acolo *Alexandru Dogarŭ*, unulŭ din candidaţĭ, se folosesce de cele mai urîte mijlóce pentru a fi alesŭ; cu banĭ, cu bĕutură şi cu bătăi caută sĕ amăgéscă şi sĕ intimideze poporulŭ. In contra numitului candidatŭ la preoţiă au multe de ḑisŭ locuitorii Hermanului şi de aceea atragemŭ atenţiunea protopopului, ca sĕ cerceteze faptulŭ şi, décă se vorŭ constata abusurile, sĕ se amâne alegerea, ca consistorulŭ sĕ pótă interveni sĕ nu se facă presiunĭ asupra ómenilorŭ.

—x—

Ni se comunică din *Deva* următórele: »Aci se află douĕ institute culturalĭ: preparandia şi scóla reală, amêndouĕ ale statului. Elevii acestorŭ institute suntŭ de diferite naţionalităţĭ şi cu tóte astea toţĭ sĕrbătorescŭ numai *sĕrbătorile catolice şi reformate*, prin urmare şi scolarii românĭ, pentru că aşa li se poruncesce; totŭ aşa stă lucrulŭ şi cu honveḑii românĭ din Deva. Vina nu se póte atribui decâtŭ preoţilorŭ noştri, carĭ nu raportéză Ex. Sale Mitropolitului *Mironŭ*, ca sĕ intervină pentru respectarea sĕrbătorilorŭ românescĭ, căcĭ nu credemŭ că, după ce Excelenţa Sa face atâtea concesiunĭ, sĕ nu-i satisfacă guvernulŭ unei asemenea micĭ dorinţe. Ungurii şi Jidovii serbeze sĕrbătorile care le place, noi sĕ ni le serbămŭ p'ale nóstre.«

—x—

Totŭ din *Deva* ni se scrie, că la *sfinţirea apei*, în ḑiua botezului Domnului, au asistatŭ şi honveḑĭ, însĕ în ţinuta de tóte ḑilele, fără chivĕre (ciacăurĭ), cu tóte că s'a făcutŭ serviciu divinŭ şi pentru Maiestatea Sa. »Trebuia negreşitŭ, ca şi honveḑii sĕ iasă în mare ţinută şi sĕ dea salve de puscĭ.«

—x—

După cum scrie »Sz. Nzt.«, *tribunalulŭ din Braşovŭ* a luatŭ o decisiune de punere în stare de a c u s a r e a advocatului *Veres Gyula* din *Sepsi-Sân-Georgiu* pentru crima de înşelătoriă în detrimentulŭ lui Gido Iános şi soţiei sale, în sumă de 1500 fl. Decisiunea a aprobat'o şi Tabla din Têrgu-Mureşului. In urma acésta, camera advocaţilorŭ din Braşovŭ a suspendatŭ pe Veres Gyula d'a esercita advocatura'. Veres Gyula e unulŭ dintre vorbăreţii politicĭ din Sepsi-Sân-Georgiu.

—x—

Intr'unŭ balŭ ţinutŭ la 6 Ianuariu 1886 în Becleanŭ în favórea *„societăţii de cultură maghiară,“* notarulŭ de acolo Tordai Sándor provocà pe subnotarulŭ L u d o v i c ŭ Turcu din Coldeu sĕ arĕte invitaţiunea, care ne avĕnd-o la sine — nu s'a pututŭ împărtăşi de »cultura maghiară«!

—x—

Cetimŭ în „Aradi Közlöny«: „Corpulŭ profesoralŭ şi elevii Seminarului românŭ din incidentulŭ ḑilei onomastice a popularului episcopŭ *Iónŭ Meţianu* şi din recunoscinţă pentru sacrificiele şi zelulŭ sĕu, căruia au a'i mulţămi că palatulŭ Seminariului s'a pututŭ preda în acestŭ anŭ scolarŭ destinaţiunei sale, au întocmitŭ o serbare, la care a asistatŭ unŭ numerosŭ publicŭ, aparţinêndŭ mai cu sémă inteligenţei române. Când intrà episcopulŭ, fù primitŭ cu strigăte de: Sĕ trăiéscă! Directorulŭ Seminariului îi adresà o vorbire, în care accentuà marile merite ale archiereului pentru biserică şi scólă, şi comunică, că corpulŭ profesoralŭ a hotărîtŭ, ca sĕ alégă ca patronŭ alŭ Seminariului pe Sf. Iónŭ Botezătorulŭ şi pentru acésta va ruga sinodulŭ competentŭ sĕ aprobe hotărîrea. După ce vorbì şi unŭ elevŭ, episcopulŭ mulţămì pentru ovaţiune şi accentuà anume necesitatea educaţiunei religiose-morale şi în legătură cu acésta cultivarea scienţifică. Tinerimea sĕ nisuiască a'şĭ câştiga cunoscinţe în institutŭ ca atuncĭ, când vorŭ fi preoţĭ şi învĕţătorĭ, sĕ le pótă validita la educaţiunea religiósă şi patriotică a poporului. Vorbirea fù primită de cei de faţă cu însufleţire. Cu cântece şi cu musică elevii încheiară serbarea. In ḑiua următóre se dete în Seminarŭ unŭ banchetŭ, la care au luatŭ parte episcopulŭ şi notabilităţile române«.

—x—

La judecătoria din *Zĕlau* s'a constatatŭ o *defraudare* de 4000 fl.

—x—

Ḑiarele oposiţionale maghiare suntŭ fórte indignate, că viceşpanulŭ comitatului *Ciongradŭ, Alexandru Stammer, a datŭ ordinŭ de a nu se espune tabloulŭ lui Kossuth* în Szentes. Cetăţenii oraşului Szentes n'au ţinutŭ sémă însĕ de ordinulŭ viceşpanului şi au espusŭ la vederea publicului tabloulŭ în casa oraşului. Când însĕ viceşpanulŭ a auḑitŭ despre acésta, a dispusŭ imediatŭ depărtarea prin forţă a tabloului. »Despre unŭ asemenea complot

contra celui mai mare fiu alŭ patriei maghiare nu mai pomenescŭ analele Ungariei, — esclamă — „Egyetértés“.

—x—

Dilele acestea o *ţĕrancă română* din *Şeulia de Câmpiă*, sĕracă, încâ'ŭ abia póte trăi dintr'o di într'alta, *a născutŭ* deodată *trei fete*. Mama se află deplinŭ sănĕtósă, dér nu şi voiósă, căcĭ a cincea dí noii născuţĭ îi muriră, şi ea, cu tótă sĕrăcia, îi plânge cu durere.

—x—

In séra de anulŭ nou s'a datŭ în *Năsĕudŭ* o frumósă *petrecere românéscă* de cătră studenţii universitarĭ de pe acolo. Unŭ publicŭ alesŭ a luatŭ parte la acéstă petrecere. Costumulŭ naţionalŭ românescŭ de pe lângă Someşŭ a fostŭ frumosŭ representatŭ. De doritŭ ar fi ca la o nouă petrecere sĕ strĕlucéscă tóte Romàncele în costumulŭ naţionalŭ românescŭ.

—x—

Din *Lipova* se scrie, că *Murĕşulŭ a eşitŭ din albia sa* aşa, că satele din prejurulŭ Lipovei suntŭ ameninţate de mare primejdiă. Din vr'o douĕ sate locuitorii s'au şi depărtatŭ în alte locurĭ.

—x—

S'au acăţatŭ diarele unguresci de *banii românesci*, acum s'acaţă şi de *banii săsescĭ*. »Magyar Polgár« comunică cetitorilorŭ sĕi, că Sasii din Mercurea şi alte comune arŭ fi formatŭ societăţĭ de ajutorare, în care sĕ se priméscă numai Sasĭ şi din ai cărorŭ banĭ sĕ se dea numai Sasilorŭ. „Insemnele reuniunei, dice fóia ungurésca, e unŭ cocoşŭ mâniosŭ« (!) O! muşca-i-ar pe asemenea patrioţĭ.

Din paşalîculŭ No. I alŭ lui Banffy.

Deşiu în 16 Ianuariu 1886.

Aicĭ s'a comisŭ unŭ faptŭ neomenosŭ. Preşedintele dela tribunalulŭ reg. din Deşiu d. *Balás Máthé* erĭ a demisionatŭ din serviciulŭ tribunalului, se dice, că la ordinulŭ ministrului de justiţiă, nu mai puţinŭ decâtŭ *patru-spre-dece* diurnişti, scriitorĭ şi copiştĭ numai cu anunciare premérsă de douĕ dile, publicându-le demisionarea în 13 l. c. — Acuma însĕ cădŭ sórtea nu numai pe 4 Românĭ: Mihaiu Murăşianu, Iuliu Micanu (Deşiu), Alecsandru Breharìu din Lăpuşulŭ ung. şi Iuliu Bosca din Gherla, — ci şi pe 10 Maghiarĭ.

Suntŭ între aceştĭ 14 demisionaţĭ unii, carĭ servescŭ de câte mai mulţĭ anĭ, cei mai mulţĭ cu familii numeróse şi apoi acuma în capŭ de iérnă vorŭ fi espuse frigului şi fómei atâtea familii!! Óre aşa de rĕu sĕ stea budgetulŭ justiţiei, ca sĕ fiă siliţĭ a face aşa de mare nedreptate strigătóre la cerŭ? Fostulŭ preşedinte, d. *Keul Iosef*, strĕmutatŭ ca jude ordinarŭ la curtea de apelŭ din Tergulŭ Mureşului — pomenitŭ pe aicĭ ca esemplu de umanitate şi afabilitate— de sigurŭ, că nu făcea pe voia ministrului, ci îi rĕspundea că nu póte esecuta ordinulŭ în éstŭ modŭ, ci pe rêndŭ numai, spunêndŭ ómenilorŭ de cu bună vreme sĕ 'şĭ caute de drumŭ,—şi aşteptândŭ unŭ timpŭ órecare mai oportunŭ; sub dênsulŭ se rĕreau aceştĭ grefierĭ numai prin mórte, căcĭ casurĭ de demisionare în timpŭ de 10 anĭ n'au obvenitŭ.

Ore mai póte avé părechiă unŭ casŭ ca şi acesta în analele justiţiei altui statŭ civilisatŭ alŭ Europei în seclulŭ civilisaţiunei luminei, a telegrafului şi vaporului? Apoi décă cei din Pesta vreau sĕ facă economii, tocmai la scriitorĭ vorŭ sĕ economiseze?

Acésta este dreptatea ungurésca dela noi, care nicĭ la Turcĭ dóră nu se pomenesce.

DIN BUCOVINA.

Fundulŭ Moldovii, 28 Decemvre 1885.

Ore în Fundulŭ-Moldovii nu s'ar puté înfiinţa o reuniune, după cum s'a cam făcutŭ prin tóte comunele, pentru ajutorulŭ copiilorŭ celorŭ sĕracĭ, pe carĭ n'au părinţii cu cei purta la scólă? Óre n'ar puté domnii conducĕtorĭ comunalĭ sĕ sprijinéscă din veniturile comunale pe copii cei sĕracĭ, ca sĕ nu umble numai în cămeşuica gólă, de ruşinea lumii? Óre n'ar fi mai bine, acésta decâtŭ sĕ le facă mărturii peste mărturii de sĕrăciă cerêndŭ dela căpitănia ca sĕ fiă scutiţĭ de umblarea la scólă — póte copii cei mai bunĭ.

Se audŭ multe bănuelĭ dela gimnasiulŭ românŭ din Suceava că'sŭ fórte puţinĭ Românĭ în scólă. Dérĕ de unde sĕ fiă, décă domnii conducĕtorĭ strigă în gura mare printre ţĕranĭ, că décă vorŭ umbla toţĭ la scólă apoi cine va lucra pămentulŭ? Éră opincarii dacă audŭ asa ceva, apoi dicŭ, »că bine au disŭ dumnialorŭ, că dacă vomŭ fi toţĭ domnĭ, apoi vomŭ peri de fóme!« Óre unulŭ mai învĕţatŭ nu póte sĕ lucre pămentulŭ mai bine, decâtŭ unulŭ ne'nvĕţatŭ? Şi óre de ce nu dicŭ streinii aşa ceva în contra învĕţăturii?

De nimenĭ nu sĕ póte deştepta poporulŭ aşa de lesne, ca de conducĕtorii sĕi, şi nimenĭ nu póte pe poporŭ sĕ-lŭ întunece ca conducĕtorii, pentru că fiecare caută în gura lorŭ, orĭ de-i bine, orĭ de-i rĕu. Ferice de acelŭ poporŭ, care are conducĕtorĭ bunĭ, şi vai! de acela care are conducĕtorĭ rĕi şi flămândĭ, după cum isŭ în Fundulŭ-Moldovii.

Nu de multŭ s'a vêndutŭ o bucată de pădure comunală mai alesŭ pentru datoriile şi pentru banii, carĭ au fostŭ împrumutaţĭ din fondulŭ religionarŭ, carĭ banĭ s'au împrumutatŭ pe timpurile scumpetei celei marĭ, şi a fómetei, care a fostŭ în Bucovina. Pădurea comunală s'a vêndutŭ cu unŭ preţŭ mai mare de 3000 fl. anume pentru ca sĕ sĕ acopere datoria din fondulŭ religionarŭ; dară cu aceea socotélă s'a înşelatŭ întréga comună, căcĭ din datoria acésta nu s'a plătitŭ nimica. Apoi afară de aceştĭ 3000 fl. s'au mai strînsŭ în anulŭ 1875, din satŭ, de poliţistulŭ Simionŭ Caileanu totŭ pentru aceea datoriă din fondŭ 550 fl. banĭ gata, şi zălóge de vr'o 15 fl., dérĕ cu toţĭ banii aceştia numai bunulŭ Dumnedeu scie ce s'a făcutŭ, că pentru datoriile fondului religionarŭ s'au plătitŭ în anulŭ 1882 rata I numai ceva peste 20 fl. şi în anulŭ 1884 s'au mai plătitŭ vr'o 200 fl. Acuma credemŭ, că ca mâne, poimâne va mai vinde d. antiste (primarŭ) vr'o bucată de pădure comunală, totŭ pentru datoriile din fondŭ, şi amŭ fi bucuroşĭ sĕ scimŭ când va eşi cu tóte datoriile acestea la unŭ capĕtŭ; póte când va eşi şi cu averea comunală în capĕtŭ. Dară de tóte acestea nu ne mirămŭ, pentru că toţĭ deputaţii comunalĭ suntŭ ca nisce orbĭ; afară de unŭ Jidovŭ, care este mâna cea dréptă a antisteului, afară de bravulŭ învĕţătorŭ, D. Şumlanschi, care stă între dênşii ca unŭ mielŭ între lupĭ luptându-se pentru ale comunei.

Tóte aceste nu suntŭ aşa bătătóre la ochi ca purtarea părintelui D. Ţurcan, pentrucă, Sf. sa. fiindŭ celŭ dintâiu deputatŭ comunalŭ, şi nepulêndu-se fără sf. sa. nimica face în comună, nicĭ bune nicĭ rele, sufere aşa ceva, aşa nişte chivirniselĭ privindŭ cu ochii cum îşĭ perde comuna intreaga avere, prin nebăgare de samă. De aceea ne tememŭ noi fórte că şi-a întinatŭ şi Sf. sa. mânile mai multŭ de câtŭ se cade, şi suntemŭ în fórte mare mirare de Sf. sa, căcĭ D-lui pe Jidovĭ ii are mai dragĭ de câtŭ pre orĭ ce creştinŭ bunŭ. Când a fostŭ alegere de deputaţĭ comunalĭ şi de antiste, ne aducemŭ bine aminte că cu toţii au fostŭ în contra alegerii de deputatŭ a unui Jidovŭ; eară când a cădutŭ votulŭ părintelui Ţurcanŭ pe Jidovŭ s'a mântuitŭ cu aşteptările tuturora. Eară antistele îi întrerupsĕ cu cuvêntulŭ dicêndŭ: „décă aţĭ aprinsŭ lumina la toţĭ ângerii apoi aprindeţ'o şi dracului!“ Si aceasta a dis'o pentru că se temea, că nu va fi alesŭ unulŭ din voitorii sĕi de bine pentru care ar fi avutŭ fórte mare pagubă antistele pierdêndŭ aşa unŭ mărgăritarŭ scumpŭ din sfatulŭ comitetului comunalŭ.

Póte că unii din domnii cetitorĭ vorŭ socoti, că aceste tóte suntŭ numai nişte înegrirĭ prin pismă séu inimă rea; dară dómne fereşte! sĕ nu-şĭ închipuiască nimenĭ aşa ceva; pentru că tóte aceste suntŭ scrise din durere de inimă, şi tóte sĕ potŭ dovedi cu sute de martorĭ.

Fù mare vorba într'o vreme în Fundulŭ Moldovii despre casa parochială, dér acuma nu sĕ mai aude nimicŭ, mi-se pare că nu s'a aflatŭ locŭ în comună; de aceea tare ne mirămŭ că într'unŭ satŭ ca Fundulŭ-Moldovii nu se găsesce locŭ de-o casă parochială. Óre ce vorŭ face după vr'o dece anĭ, când va veni porunca sĕ o facă? Ore unde ar face-o? Póte la Câmpulungŭ, séu la Briada; de bună samă, că în Fundulŭ-Moldovii nu, că nu-i locŭ. Dérĕ noi socotimŭ că se fi venitŭ poruncă sĕ facă casă pentru d-lŭ antiste, în scurtŭ timpŭ ar fi fostŭ gata casa, de câteva mii de lei. Dérĕ aşa, scotŭ dumialorŭ, că nu vorŭ avé multŭ folosŭ, şi alta póte sĕ coste cam multe parale, şi la asta ar trebui sĕ-i stringă pe ómenĭ sĕ plătéscă; din aşa ceva ar póte sĕ iea ómenii chismă de ielŭ, şi la urmă sĕ-lŭ detroneze, acuma la bĕtrâneţe unde i-ar veni cam peste mână d-lui antiste. Óre n'ar fi fostŭ bună de o casă parochială casa, care a fostŭ cumpĕrată de comună pentru scólă, dela părintele Vasile Ciupercovicĭ, care a fostŭ şi mai înainte casă preuţéscă, servindŭ în mai mulţĭ anĭ de scólă, ér acuma după ce s'a făcutŭ scólă nouĕ a rĕmasŭ scóla cea vechiă ca locuinţă pentru d-lŭ antiste?

Ne mirămŭ de unde vine elŭ la aşa ceva, că casele care au servitŭ mai mulţĭ anĭ de scólă fiindŭ comunale, acum 'sŭ în stăpânirea lui. După cum ni se pare nouĕ, antistele are de gândŭ sĕ pună întréga avere comunală pe numele sĕu; după cum a începutŭ acuma cu pădurea comunală a chivirnisi, décă a vĕdutŭ dumnialui că cu casele comunale i-a mersŭ bine, că dumisale după dorinţă-i tóte sĕ împlinescŭ.

Opincarii.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz. Trans.«)

LONDRA, 22 Ianuariu. — Discursulŭ tronului cu care s'a deschisŭ parlamentulŭ, accentuéză relaţiunile amicale cu statele strĕine, înlăturarea mulţămitóre a conflictului cu Rusia din causa cestiunei afgane, dorinţa reginei d'a se aduce poporaţiunea ostrumeliotă sub domnia printului Bulgariei, dér, cu tóte astea, sĕ se susţină neîngustate drepturile esenţiale ale Sultanului. Discursulŭ tronului amintesce espediţiunea în contra Birmei, constată stările ne'nbucurătóre pe têrĕmulŭ comerciului, agriculturei, pune în perspectivă aplicarea de nouĕ mĕsurĭ de forţă contra Irlandei, care parŭ impuse de agitaţiunile contra legislativei şi contra unirei Irlandei cu Anglia.

VIENA, 22 Ianuariu. — Sgomotele, că Austro-Ungaria intenţionéză a interveni eventualŭ cu putere armată în Serbia, se declară din parte autentică de neîntemeiate.

DIVERSE.

Poligamia în Germania. — Poligamia era odată în Germania creştină nu numai ertată după lege, ba chiarŭ autorităţile o doriau. Acéstă apariţiune ciudată şi anticreştină se vĕdŭ îndată după pacea vestfalică, când Germania sĕ pustiise şi se depopulase cu totulŭ prin rĕsboiulŭ religionarŭ de treidecĭ de anĭ. Industria şi meseriile se aflau în starea cea mai tristă, din lipsa cea mare de braţe omenescĭ. Puteai merge milurĭ întregĭ, fără ca sĕ dai, prin localităţile cele prefăcute în cenuşe, de vr'unŭ sufletŭ de omŭ şi astfelŭ conclusulŭ, care l'a luatŭ adunarea cercului franconicŭ din 14 Febr. 1650 şi l'a publicatŭ, e într'adevĕrŭ ciudatŭ, dér uşorŭ de înţelesŭ. Acestŭ memorabilŭ conclusŭ, care sancţionă bigamia, sună după acte din cuvêntŭ în cuvêntŭ aşa: „De aci încolo fiecare bărbatŭ póte sĕ iea în căsătoriă, douĕ femei, dér apoi fiecare bărbatŭ sĕ se facă cu tótă seriositatea atentŭ, ba şi de pe amvonŭ sĕ se admoneze în mai multe rêndurĭ bărbaţii, ca sĕ se pórte cu tótă discreţiunea şi sĕ îngrijéscă cu totŭ deadinsulŭ, ca ómenĭ de omeniă, cărora li s'a datŭ voiă sĕ iea douĕ neveste, sĕ se îngrijéscă cu cele de lipsă pentru douĕ neveste şi totdeodată sĕ pórte mare grije, ca sĕ nu se nască între neveste neînţelegerĭ şi neplăcerĭ.“ — Câtŭ timpŭ a avutŭ putere legală acestŭ conclusŭ nu se póte constata.

***

Eliberarea dómnei Louise Michel. — Cunoscuta anarchistă din Parisŭ Louise Michel în Joia trecută şĭ-a părăsitŭ arestulŭ din Saint-Lazare. In locŭ ca sĕ-şĭ priméscă cu mulţămire graţiarea, prisoniera îndĕrĕtnică a respinsŭ cu indignaţiune în primulŭ momentŭ liberarea sa, astfelŭ că în cele din urmă părea a fi mai multŭ dată afară din închisóre. Prisoniera a trebuitŭ sĕ fiă ameninţată, ca vrêndŭ nevrêndŭ sĕ-şĭ părăséscă prinsórea. Louise Michelŭ nicĭ că voia sĕ audă despre o graţiare particulară. Ea a pretinsŭ ca amnestia sĕ fiă séu generală séu de nu, o respinge. Abia a fostŭ liberă, şi a şi adresatŭ câte o scrisóre de protestare tuturorŭ diarelorŭ din Parisŭ. Incă înainte de ce s'ar fi hotărîtŭ a-şĭ părăsi prinsórea, a predatŭ douĕ scrisorĭ directorului, care i-a'adusŭ scirea despre eliberarea ei; o scrisóre era adresată preşedintelui republicei, cealaltă prefectului poliţiei capitalei; în aceste scrisorĭ protestéză Louise Michel contra eliberării sale, pe care o consideră de: »infamiă«. In Saint-Lazare consóţele ei prisoniere deplângŭ eliberarea ei, din causă, că multŭ bine le-a făcutŭ, mai alesŭ acelora cărora le-a fostŭ permisŭ a-şĭ aduce şi băeţii în prinsóre. Anarchista de altmintrelea s'a ocupatŭ şi cu alte lucrurĭ în chilia ei; douĕ soiurĭ, carĭ suntŭ duşmanĭ firescĭ unulŭ altuia, pisicele şi cloţanii, au fostŭ împăcate prin ea. Louise Michel iubesce prea multŭ pisicele şi i s'a permisŭ, ca sĕ ţină în chilia ei trei. Cloţanii, îmboldiţĭ de fóme, au cutezatŭ a eşi până la ferestră. Louise Michel i-a învĕţatŭ, ca în timpŭ de prândŭ sĕ-şĭ arate cinstitele lorŭ feţe şi în mânia instinctului ei liberalŭ i-a supusŭ disciplinei pe aceste bidigănii necivilisate într'atâta, încâtŭ în timpulŭ prândului cloţanii şi pisicile împărţeau frăţeşte mâncările, ce 'i le da ea. Revoluţiunara e fórte supĕrată pe amicii ei, pe carĭ îi face responsabilĭ pentru »graţiarea ei umilitóre, dér mai alesŭ pe Rochefort, care a provocatŭ amnestia ei. Nu peste multŭ va publica ea tomulŭ primŭ alŭ memorielorŭ sale, care din punctŭ de vedere anarchistŭ o sĕ fiă fórte interesantŭ.

***

Bismarck nu-i deavolŭ. — Corespondentulŭ din Londra alŭ diarului „Köln. Ztg.« într'o corespondenţă recentă a susţinutŭ, că Gladstone l'a timbratŭ odată pe cancelariulŭ germanŭ de „fiend« (diavolŭ). Unŭ abonatŭ alŭ diarului »Köln. Ztg.“, care era convinsŭ, că acéstă aserţiune se băséză pe vr'o eróre, a trimisŭ numĕrulŭ diarului cestionatŭ, împreună cu o scrisóre, bĕtrânului bărbatŭ de statŭ Gladstone. În dilele trecute trimiţĕtorulŭ diarului a primitŭ unŭ rĕspunsŭ de următorulŭ cuprinsŭ dela fiulŭ lui Gladstone. „D-lŭ meu! D-lŭ Gladstone m'a încredinţatŭ ca sĕ-ţĭ facŭ cunoscutŭ, că'a primitŭ diarulŭ şi scrisórea D-tale, şi sĕ-ţĭ dicŭ, că cele cuprinse despre persóna dumnialui în numĕrulŭ 11 alŭ diarului „Köln. Ztg“ suntŭ minciunĭ maliţióse (falsehood). D-lŭ Gladstone singurŭ doresce ca astfelŭ sĕ fiă caracterisatŭ scriitorulŭ acelui articulŭ. Cu tótă stima Herbert Gladstone.«

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureşianu.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 21 Ianuariu st. n. 1886.

Rentă de aurŭ 4%	100 60	Bonurĭ croato-slavone	103 75
Rentă de hârtiă 5%	92 75	Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.25
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	151.75	Imprumutulŭ cu premiu ung.	117 25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	98.40	Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	123.10
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	127 —	Renta de hârtiă austriacă	84 00
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	112 50	Renta de arg. austr.	84·25
Bonurĭ rurale ungare	103 60	Renta de aurŭ austr.	111 80
Bonurĭ cu cl. de sortare	103 50	Losurile din 1860	140 40
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	103 75	Acţiunile băncei austro-ungare	871 —
Bonurĭ cu cl. de sortare	103 75	Act. băncei de creditŭ ung.	303 —
Bonurĭ rurale transilvane	103 75	Act. băncei de creditŭ austr.	296.60
		Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5 92
		Napoleon-d'orĭ	9.99½
		Mărcĭ 100 împ. germ.	61 90
		Londra 10 Livres sterlinge	126.25

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 6 Ianuariu, st. v. 1886.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	88	89
Renta rom. amort. (5%)	93¼	93½
» convert. (6%)	85	85½
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	—	—
Credit fonc. rural (7%)	101	101½
» „ „ (5%)	84	84½
» » urban (7%)	95	96
» » » (6%)	—	—
» » » (5%)	80	81
Banca naţională a României	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Naţională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	16.	17
Bancnote austriace contra aurŭ	2.00	2.02

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 22 Ianuariu st. n. 1886.

		Cump.		Vênd.
Bancnote românescĭ	Cump.	8.52	Vênd.	8.56
Argint românesc	»	8.40	»	8.45
Napoleon-d'orĭ	»	9 96	»	10 —
Lire turcescĭ	»	11.26	»	11.36
Imperialĭ	»	10.22	»	10.32
Galbenĭ	»	5 86	»	5.92
Scrisurile fonc. »Albina«	»	100.—	»	101.—
Ruble Rusescĭ	»	123.—	»	124.½
Discontulŭ	»	7—10 % pe anŭ.		

☞ *Numere singuratice à 5 cr. din „Gazeta Transilvaniei" se potŭ cumpĕra în tutungeria lui I. GROSS.*

Nr. 37. ex 1886.
a. f. sc. c. d.

3 3.

Publicaţiune de licitaţiune.

Posesiunea nemişcătóre ce au în comunitatea Ceanulŭ mare fondurile scolastice centralĭ din districtulŭ Năsĕudului, carea are estensiune dei 1035. jughere 538$^{0}_{11}$ şi constă din arătură, cosaştină şi păşune, dimpreună cu edificiele de locuinţă şi economiă, ce se află pe ea, cu casa de cârciumă şi cu dreptulŭ de cârciumăritŭ se dă în arendă pe ḑece anĭ, începêndŭ din 24 Aprilie 1886. cu preţulŭ de strigare de 3000 fl. v. a. şi anumitŭ în ḑiua de 20 Faurŭ 1886 st. n. la 11 óre înainte de améḑĭ în edificiulŭ administraţiunei fondurilorŭ în Năsĕudŭ.

Voitorii de a licita suntŭ datorĭ a depune vadiulŭ de 10%. Până la începerea licitaţiunei se primescŭ şi oferte scripturistice închise făcute după prescripte şi provĕḑute cu vadiulŭ prescrisŭ.

Condiţiunile specialĭ se potŭ vedé la subscrisulŭ directore şi la antistia comunală din Ceanulŭ mare.

Năsĕudŭ, 6 Ianuariu 1886.

Ioan Ciocanŭ, *m. p.*
directore.

Tarifa anunţurilorŭ şi inserţiunilorŭ.

Anunciurĭ în pagina a IV-a linia de 30 litere garmond fl. — cr. 6.

Pentru inserţiunĭ şi reclame pagina a III linia à fl. — cr 10.

Pentru repeţirĭ se acórdă următórele rabate:

Pentru repeţirĭ de	3— 4 orĭ	10%
„ „ „	5— 8 „	15%
„ „ „	9—11 „	20%
„ „ „	12—15 „	30%
„ „ „	16—20 „	40%
Dela 20 de repeţirĭ în susŭ		50%

Pentru anunciurĭ ce se publică pe mai multe lunĭ se facŭ învoirĭ şi reducerĭ şi peste cele însemnate mai susŭ.

☞ Anunţămŭ acelorŭ onoraţĭ cetitorĭ, carĭ vorŭ binevoi a se abona la fóia nóstră de aicĭ încolo, că avemŭ încă în reservă numerĭ dela începutulŭ anului 1885 prin urmare potŭ sĕ aibă colecţiunea completă.

Tipografia ALEXI Braşovŭ.